

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoP/5/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6715216599
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6715216599.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici vo veci starostlivosti o maloletú F. H. Z., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom I. O. XXX/XX, XXX XX X., štátnu občianku SR, zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny E., pracovisko X., dieťa rodičov - matky K. Z., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom I. O. XXX/XX, XXX XX X., štátnej občianky SR, právne zastúpenej JUDr. Martinou Meszáros Bariakovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom Bystrický rad 453/77, 960 01 Zvolen a otca X. W. Z., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom I. O. XXX/XX, XXX XX X., štátneho občana O. N., o nariadení predbežného opatrenia, na základe odvolania otca proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen č. k. 11P/25/2015-6 zo dňa 14. 12. 2015, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu m e n í tak, že návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia z a m i e t a.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Zvolen (ďalej len „okresný súd“, resp. „prvostupňový súd“) odvolaním napadnutým uznesením zo dňa 14. 12. 2015 nariadil predbežné opatrenie, na základe ktorého uložil otcovi povinnosť dočasne odovzdať maloletú F. H. Z., nar. XX. XX. XXXX (ďalej len „maloletá“), do starostlivosti navrhovateľky (ďalej „matka“) s tým, že toto uznesenie je vykonateľné dňom jeho nariadenia.

Okresný súd návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia v celom rozsahu vyhovel, stotožnil sa so skutkovými a právnymi dôvodmi uvedenými v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, preto ďalšie dôvody neuviedol (§ 76 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej aj „O.s.p.“). Okresný súd mal osvedčené, že „rodičia maloletej nežijú v spoločnej domácnosti a ich vzťahy sú vážne narušené. Podľa tvrdenia matky otec maloletej (ďalej len „otec“) odišiel zo spoločnej domácnosti s maloletou dňa 04. 12. 2015, odkedy matka maloletú nevidela a otec jej bráni v kontakte s ňou. Z uvedených dôvodov matka nemôže realizovať svoje rodičovské práva a povinnosti v plnom rozsahu.“

Proti uzneseniu prvostupňového súdu otec podal v zákonnej lehote odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd uznesenie prvostupňového súdu zmenil a návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia zamietol, resp. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odvolaní zároveň požiadal, aby mu bolo doručené uznesenie okresného súdu preložené do anglického jazyka, pretože je občanom O. N., ovláda jedine F. a I. jazyk. Kvôli zachovaniu lehoty na podanie odvolania si dal „čiastočne“ preložiť uznesenie okresného súdu, aby z opatrnosti nezmeškal lehotu na podanie opravného prostriedku. Vytkol okresnému súdu, že sa stotožnil s nepravdivými tvrdeniami matky. V období, keď jej mal brániť v styku s maloletou (04. a 07. 12. 12. 2015) bol s maloletou u lekára a na psychologickom vyšetrení. Tvrdenia matky ohľadne jej obavy, že unesie maloletú dcéru mimo územia Slovenskej republiky, nie sú ničím odôvodnené a sú účelové. V čase podania návrhu matkou nemal k dispozícii svoj pas ani pas maloletej, ktoré matka zobrala zo sebou. Žije na území Slovenskej republiky XX rokov, kde je maloletá šťastná, aj on je spokojný. Má vytvorený okruh svojich priateľov, príbuzných, rodičov matky, zúčastňuje sa rôznych akcií v rámci X.. Správanie matky sa voči nemu i voči maloletej negatívnym spôsobom zmenilo po nadviazaní mimomanželského vzťahu. Každý deň večer odchádzala zo spoločnej domácnosti s odôvodnením, že ide navštíviť priateľku

a vracala sa neskoro nad ránom. Matka chce docieľiť jeho vyhostenie z krajiny a zverenie maloletej do jej osobnej starostlivosti. Uviedol, že matka pracuje v L. v dvojtýždňových turnusoch v každom kalendárnom mesiaci, preto nevie zabezpečiť riadnu starostlivosť o maloletú. Maloletá je kvôli správaniu sa matky v jej prítomnosti bojzlivá, nervózna a vystresovaná. Tento stav môže ohroziť jej ďalší duševný a citový vývoj. Poukázal na to, že jeho návrh o nariadenie predbežného opatrenia bol v konaní vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 5P/428/2015 zamietnutý. Matka podala návrh na nariadenie predbežného opatrenia neskôr, a to pred jej odchodom do L.. Maloletú matka dňa 22. 12. 2015 odniesla k jej priateľovi.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), vec prejednal podľa ustanovenia § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a napadnuté uznesenie okresného súdu podľa § 220 O.s.p. zmenil, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 3).

Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade sa jedná o nariadenie predbežného opatrenia po začatí konania vo veci samej (o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej F. H. Z.).

Podľa prvej vety § 102 ods. 1 prvá veta O.s.p., ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Keďže ustanovenie § 102 O.s.p. predbežné opatrenie nariadené v priebehu konania bližšie neupravuje, ďalšie otázky takéhoto predbežného opatrenia sa primerane spravujú ustanoveniami § 74 až 77 O.s.p.

Z ustanovenia § 74 ods. 1 O. s. p. vyplýva, súd môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Podľa ustanovenia § 76 ods. 1 písm. b) O.s.p., predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

Zo zákonnej úpravy predbežného opatrenia vo všeobecnosti vyplýva, že sa jedná o inštitút, ktorého základnou funkciou je dočasne upraviť pomery účastníkov. Nárok (prípadne právo), ktorému sa má poskytnúť dočasná ochrana formou predbežného opatrenia, nemusí byť nepochybne preukázaný, musí však byť osvedčený. Miera osvedčenia sa riadi vždy konkrétnou situáciou. Zo zákonnej úpravy predbežného opatrenia je tiež zrejmé, že súd pri rozhodovaní o ňom nezisťuje všetky skutočnosti, ktoré by musel zisťovať v prípade konečného rozhodnutia vo veci samej. Súd sa obmedzí len na osvedčenie najzákladnejších skutočností, z ktorých možno vyvodiť nutnosť dočasnej úpravy pomerov. Vždy je potrebné posúdiť, či touto dočasnou úpravou pomerov nedochádza k zásahu do základných práv jednotlivých účastníkov nad nevyhnutnú mieru a či dočasná úprava pomerov sleduje legitímny cieľ. V prípade, ak sa predbežné opatrenie týka dočasnej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletemu dieťaťu (čo je i v tomto prípade), je potrebné starostlivo zvážiť, či dočasná ochrana subjektívneho práva rodiča nie je v rozpore s objektívnym záujmom maloleteho dieťaťa, ktorý musí byť pri rozhodovaní dominantný.

Z uvedeného vyplýva, že úlohou súdu pri rozhodovaní o predmetnom návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia nie je realizovať „dokazovanie“ v takom rozsahu, ako je to potrebné a nevyhnutné pri konečnom rozhodovaní vo veci samej, teda v tomto prípade pri meritórnem rozhodovaní o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej. V konečnom dôsledku to ani nie je objektívne možné, pretože súd má zákonom (Občianskym súdnym poriadkom) určený pomerne krátky časový limit dokedy má vo veci návrhu o nariadenie predbežného opatrenia rozhodnúť. Preto, ako už bolo uvedené, pri rozhodovaní vychádza len z toho, či má osvedčené (teda nie nesporne preukázané) najzákladnejšie skutočnosti, preukazujúce nutnosť dočasnej úpravy pomerov.

V posudzovanej veci z obsahu spisu odvolací súd zistil, že matka návrh na nariadenie predbežného opatrenia odôvodnila tým, že otec jej bráni v kontakte s maloletou, odmieta jej ju odovzdať, aby jej

mohla poskytovať osobnú starostlivosť a zabezpečiť jej školskú dochádzku. Podľa jej názoru je daná bezprostredná hrozba, že by otec mohol s maloletou opustiť územie Slovenskej republiky, čo je v hrubom rozpore so záujmami maloletej. Okresný súd odvolaním napadnutým uznesením vyhovel návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia a uložil otcovi povinnosť dočasne odovzdať maloletú do jej starostlivosti.

Uznesenie okresného súdu o nariadení predbežného opatrenia bolo doručené otcovi dňa 21. 12. 2015 bez toho, aby v súlade s ustanovením § 18 O.s.p. boli otcovi doručené písomnosti súdu vrátane návrhu na nariadenie predbežného opatrenia preložené súdom ustanoveným prekladateľom do materčiny, eventuálne do jazyka, ktorému rozumie.

Okresný súd uznesením č. k. 11P/25/2015-15 zo dňa 28. 12. 2015 ustanovil do konania prekladateľku z anglického jazyka W.. N. O., bytom Z. Z., ktorej uložil povinnosť preložiť z jazyka slovenského do jazyka anglického návrh na vydanie predbežného opatrenia zo dňa 08. 12. 2015 (č. l. 1 - 2 spisu), uznesenie č. k. 11P/25/2015-6 zo dňa 14. 12. 2015, uznesenie č. k. 11P/4/2013-11 zo dňa 14. 12. 2015.

Odvolací súd konštatuje, že otcovi bolo uznesenie okresného súdu o nariadení predbežného opatrenia doručené riadne (zákonným spôsobom), t.j. preložené do anglického jazyka až dňa 12. 01. 2016 (č.l. 48 spisu), preto posledný deň na podanie odvolania otcovi uplynul dňa 27. 01. 2016.

Na základe výzvy Okresný súd Zvolen oznámil písomným podaním zo dňa 27. 01. 2016 odvolaciemu súdu, že sa na trestnom oddelení nevedie žiadne trestné konanie ohľadom otca.

Zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 25. 01. 2016, doručenej Okresnému súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 10P/23/2015, v právnej veci navrhovateľky K. Z. proti odporcovi X. W. Z., o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej F. H. Z. vyplýva, že otec v súčasnosti býva v domácnosti s maloletou F. H., pretože ho matka dňa 03. 01. 2016 požiadala, aby sa o ňu postaral. Matka odcestovala za prácou do L.. Kolízny opatrovník zistil, že otec má v domácnosti vytvorené vhodné bytové podmienky pre zabezpečovanie starostlivosti o maloletú. Okrem iného v rodinnom dome je zariadená detská izba, nachádza sa v nej samostatné lôžko, skriňa pre uloženie oblečenia, skriňa s policami, na ktorých boli naukladané hračky a písací stolík. V čase vykonania šetrenia bola čistota a hygiena v domácnosti na požadovanej úrovni. Matka sa aktuálne zdržiava v mestskej časti Mesta X. - M. v rodinnom dome bez súpisného čísla, ktorého vlastníkom je jej priateľ V. W., nar. XX. XX. XXXX. V dome je zatiaľ kompletne zariadená kuchyňa a spálňa, v detskej izbe chýba nábytok (ktorý je objednaný). Maloletej na nočný spánok slúži provizórne matrac umiestnený na zemi. Podľa názoru kolízneho opatrovníka matka má v domácnosti vytvorené základné bytové podmienky na zabezpečovanie starostlivosti o maloleté dieťa. Matka uviedla, že pracuje v L. ako T. v dvojtýždňových turnusoch, hradí si zdravotnú poisťovňu na Slovensku, kým nebude poistená v L.. Výživné pre maloletú si rodičia navzájom neplatia, pretože starostlivosť o maloletú zabezpečuje každý rodič osobitne v pravidelných dvojtýždňových intervaloch. Má záujem na tom, aby dcéra bola zverená do jej osobnej starostlivosti. Je ochotná dohodnúť sa aj na striedavej osobnej starostlivosti (vzhľadom na výkon jej pracovnej činnosti v zahraničí). Zo správy kolízneho opatrovníka ohľadne zistenia názoru maloletej k úprave výkonu rodičovských práv a povinností vyplýva: „Chodí do G. ročníka, na vysvedčení bude mať samé jednotky. Teraz býva s maminou, ale za týždeň pôjde k ocinovi. Nevedela uviesť, či sa jej u maminy páči, po dlhšom zvažovaní uviedla, že tam nemá kamarátky. U ocina sa jej páči. Ako dôvod po dlhšom zvažovaní uviedla, že preto, lebo tam stále bola. Rodičia sa začali hádať asi od jej X rokov, asi kvôli domu. Obaja rodičia sa o ňu starajú dobre. Nevedela uviesť, či sa jej terajšia situácia striedania u rodičov páči, alebo nie. Spontánne sama od seba uviedla, že by chcela byť u ocina, lebo jej povedal, že ak bude s ním bývať bude môcť chodiť za maminou, ako bude chcieť, že ju k mamine zavezie. K svojím predstavám ohľadne starostlivosti uviedla, že by chodila k mamine na jeden deň, týždeň alebo aj mesiac. Nevedela povedať svoj názor na to, s kým by chcela zostať, ako by to u nich malo vyzeráť. Uviedla len, že je to veľmi ťažké.“

Zo zápisnice o pojednávaní v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 10P/23/2015 zo dňa 01. 02. 2016 vyplýva, že matka pracuje v L., pretože je odkázaná na tento príjem. Po incidente zo dňa 04. 12. 2015, kedy malo dôjsť medzi rodičmi maloletej k hádke (podľa tvrdení matky otec požil alkohol), sa 05. 12. 2015 odsťahovala zo spoločnej domácnosti a v súčasnosti žije u svojho priateľa V. W. v X., J. M.. Podľa jej názoru otec maloletú citovo vydiera (ak pôjde ku nej žiť, tak ho už neuvidí, pretože sa odsťahuje do O. alebo do M.G.). Má pas maloletej, pretože má obavu, aby s ňou otec nemohol vycestovať za hranice Slovenskej republiky (viď vyjadrenia matky pri jej výsluchu).

Otec na pojednávaní uviedol, že matka má problém s agresivitou. Maloletej zakazuje navštevovať svojich starých rodičov, bratrancov, sesternice, hoci bývajú cez cestu, a taktiež aj kamarátky. S maloletou trávi spoločný čas. Je vyučeným N., preto vie malej navariť jedlo. Čo sa týka komunikácie v škole, riaditeľka

hovorí nemecky a ďalší piati učitelia v škole hovoria anglicky a nemecky, preto nebude mať problém s komunikáciou s učiteľmi. Pracuje z domu, takže je schopný zabezpečovať starostlivosť o maloletú. Maloletá je s ním zdravá a spokojná.

Kolízny opatrovník na pojednávaní zdôraznil, že reálne medzi rodičmi funguje striedavá osobná starostlivosť, pretože pokiaľ matka pracuje v L., o maloletú sa dva týždne stará jej otec, a následne sa o ňu dva týždne stará matka, kedy sa zdržiava na území Slovenskej republiky.

Odvolačný súd ďalej zistil, že na odvolacom súde sa vedie odvolacie konanie pod sp. zn. 15CoP/2/2016 vo veci starostlivosti o maloletú F. H. Z., nar. XX. XX. XXXX, na základe odvolania otca proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen č. k. 5P/428/2015-7 zo dňa 16. 12. 2015, ktorým okresný súd zamietol návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd mal osvedčené, že medzi rodičmi, ktorý nežijú v spoločnej domácnosti, došlo dňa 03. 12. 2015 ku konfliktnej situácii, po ktorej matka bez maloletého dieťaťa opustila spoločnú domácnosť a ponechala maloletú v starostlivosti otca. Podľa názoru odvolacieho súdu, ak by došlo k despotickeému správaniu sa otca voči svojej rodine, matka by na prvom mieste chránila život a zdravie svojho dieťaťa a opustila by domácnosť spolu s maloletou (napr. i za asistencie príslušníkov policajného zboru). Po nariadení predbežného opatrenia (t.j. v období, keď mala matka na základe súdneho rozhodnutia zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú), matka bez nátlaku, dobrovoľne odovzdáva maloletú do osobnej starostlivosti otca, ktorý sa v pravidelných dvojtýždňových intervaloch osobne o ňu stará. Zo správy kolízneho opatrovníka vyplýva, že otec má t.č. pre maloletú vytvorené vhodnejšie bytové podmienky ako matka.

Z výsluchu účastníkov na pojednávaní dňa 01. 02. 2016 nebolo zistené, že by po opustení spoločnej domácnosti matkou dochádzalo medzi rodičmi ku konfliktným situáciám ohľadne starostlivosti o maloletú. Taktiež neboli osvedčené tvrdenia matky uvedené v návrhu na nariadenie o predbežné opatrenia ohľadne bezprostrednej hrozby únosu maloletej otcom mimo územia Slovenskej republiky, resp. že by otec maloletej zabraňoval plniť si povinnosti v súvislosti s povinnou školskou dochádzkou. Maloletá sa nezúčastnila vyučovania v dňoch 04. 12. a 07. 12. 2015 kvôli vyšetreniam jej zdravotného stavu v sprievode otca. Podľa názoru odvolacieho súdu, ak by boli tvrdenia matky ohľadne nevyspytateľného, nevyrovnaného psychického stavu a nadmerného užívania alkoholu otcom pravdivé, matka by na základe vlastného rozhodnutia neponechávala maloletú v pravidelných intervaloch na dlhšie obdobie v starostlivosti otca, v ktorej je maloletá i v čase rozhodovania odvolacieho súdu, pretože matka sa pracovne zdržiava v zahraničí.

Odvolačný súd zdôrazňuje, že pre jeho rozhodovanie boli podstatné okolnosti v čase rozhodovania (§ 167 ods. 2, § 154 ods. 1 O.s.p.). Je nesporné, že t.č. osobnú starostlivosť o maloletú zabezpečujú obidvaja rodičia, a de facto maloletá je v osobnej starostlivosti obidvoch rodičov (ide o tzv. striedavú osobnú starostlivosť o maloletú).

Z obsahu spisu (ani z návrhu na nariadenie predbežného opatrenia) odvolací súd nemal osvedčené, že by si otec počas osobnej starostlivosti o maloletú neplnil voči nej riadne svoje rodičovské povinnosti, t.j. riadne sa nestaral, nevychoval, nerozvíjal vzťah otec - dcéra, neprejavoval voči maloletej skutočný záujem a lásku. Ďalej nebolo osvedčené, že by otec na maloletú vplýval negatívnym spôsobom, používal fyzické násilie, ohrozoval jej mravnú výchovu. Táto skutočnosť nebola okresnému súdu oznámená úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, školou, pediatrom, eventuálne inými (ne)štátnymi orgánmi.

Odvolačný súd zdôrazňuje, že odňať maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodiča na základe nariadeného predbežného opatrenia je možné len výnimočne, a to v prípade, ak by bolo osvedčené, že došlo k závažnému zanedbávaniu rodičovských povinností, ktoré konštantná judikatúra považuje najmä dlhodobé neplnenie rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, nemorálny spôsob života rodiča, ohrozenie života maloletého dieťaťa, atď.

Odvolačný súd na rozdiel od okresného súdu zastáva názor, že v danej veci nešlo o závažnú okolnosť, ktorá by bola relevantným dôvodom na dočasnú úpravu pomerov. Ako už bolo uvedené, k takémuto zásahu môže dôjsť len v prípade, ak by boli osvedčené zásadné nedostatky a pochybenia v starostlivosti otca o maloletú. Nariadenie predbežného opatrenia, na základe ktorého došlo radikálnym spôsobom k diskvalifikovaniu otca z osobnej starostlivosti maloletej bolo založené jedine na základe tvrdení matky v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré neboli osvedčené.

Z uvedených dôvodov preto odvolací súd uznesenie okresného súdu zmenil a návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia podľa vyššie citovaných ustanovení zamietol, pričom vzhľadom na uvedené okolnosti nemal pochybnosti, že toto rozhodnutie je v objektivnom záujme maloletej.

Odvolací súd uvádza, že pri konečnom rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností k maloletej na čas po rozvoде bude okresný súd skúmať všetky relevantné aspekty (spôsobilosť obidvoch rodičov na starostlivosť o maloleté dieťa, v rámci čoho sa skúma samozrejme aj ich osobnostný profil a ich schopnosť vytvoriť priaznivé prostredie pre výchovu maloletej, i to, či u niektorého z nich (ne)existuje tendencia k účelovej manipulácii s maloletou, názor maloletej a pod.), a to i nariadením znaleckého dokazovania.

Zároveň odvolací súd apeluje na rodičov, že maloletá má právo tak ako ostatné deti, na šťastné, bezstarostné detstvo, plné lásky, pocitu bezpečia, ktoré jej môžu poskytnúť obaja rodičia bez toho, aby ju zaťažovali svojimi emóciami, problémami a vystavovali ju stresovým situáciám.

Predbežné opatrenie patrí k zabezpečovacím inštitútom civilného procesu, ktoré predpokladajú ďalší procesný postup, preto sa o náhrade trov konania spojených s týmto procesným úkonom rozhoduje až v rámci rozhodnutia vo veci samej, čo vyplýva aj z výkladu ustanovenia § 145 O.s.p. Z uvedeného dôvodu nebolo o trovách odvolacieho konania rozhodnuté.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.